

[View the original article](#)

Андрій Спесивцев (Courtesy Photo)

Найбільший поштовх до життя дала дружина – Андрій Спесивцев Фото:Андрій Спесивцев (Courtesy Photo)

ВІЙНА

«Няньчитися з тобою ніхто не буде». Як ветеран, який втратив зір, вчиться жити самотійно

19 жовтня 2026, 10:21

Дарина Коломієць

Андрій стає на бігову доріжку у своїй квартирі й натискає кнопку запуску. Яка зараз швидкість, він не знає. На дисплеї написано чотири кілометри на годину.

«Ну от, десь 3,5 я зазвичай ходжу», – каже він.

Сьогодні, щоправда, тренування вже було. Андрій ходив до спортзалу, куди регулярно навідується до тренерів-бодібілдерів. Один із них, розповідає, посів друге місце на всеукраїнських змаганнях, інший – четверте. Чоловік самостійно доходить до спортзалу, а тренери забирають його з роздягальні та ведуть до тренажерів.

«Ноги треную, вагу підіймаю», – каже він так, ніби нічого незвичайного в цьому немає.

2023 року **Андрій Спесивцев** втратив зір на обидва ока після мінно-вибухової травми на фронті. Замість очей у нього протези.

Андрій Спесивцев – український ветеран, який втратив обидва ока на війні у грудні 2023 року

«Блакитне-блакитне небо. Отак воно і залишилося»

Це останнє, що бачив чоловік.

Андрій Спесивцев родом із Луганщини, звідки переїхав на початку російсько-української війни у 2014 році. 25 років чоловік пропрацював шахтарем, а у 2022 пішов добровольцем до війська. Служив у 43-й окремій механізованій бригаді. 23 грудня 2023 року він разом із побратимами відбивав російський штурм. День, коли отримав поранення, пам'ятає не лише через вибух. Пам'ятає сніг. Це була зима – ще з дитинства його улюблена пора року.

**“ Блакитне-блакитне
небо, сонечко. Отак воно і
залишилося**

«Дуже чудовий день був. Я дуже люблю зиму. І в той день якраз була тиша, сніг, блакитне-блакитне небо, сонечко. Отак воно і залишилося. Був штурм, ми оборонялися. Під час мінометного обстрілу прилетів снаряд. Я

отримав мінно-вибухову травму і втратив зір на обидва ока».

Відчуття, що осліп назавжди, спочатку не було. Була просто темрява. Андрій каже, тоді ще не розумів, що вона залишиться з ним назавжди.

«Я дуже просив: зробіть хоч щось, хоча б на одне око. Вони сказали: «Вибач, друже, нічого ми вже не зможемо зробити». Спочатку був такий, скажімо, треш. Як? Що? Коли? Як далі? На той час, як звичайна людина, ти просто не розумієш, як жити далі. Гадаєш, що сядеш удома і будеш сидіти»

Тепер він живе у квартирі переважно сам: дружина часто їздить у відрядження. Сам прибирає, готує, тренується, читає новини на телефоні, виходить на прогулянки й ходить до спортзалу.

На запитання, що він робить протягом дня, Андрій відповідає просто:

«Встаємо, снідаємо, робимо руханку, гуляємо на вулиці, ходимо на біговій доріжці. Можемо займатися прибиранням, щось готуємо, перу одяг. Фактично я живу сам. Дружина є, просто зараз вона на роботі, часто їздить у відрядження».

Зараз Андрій вивчив свою квартиру і робити все це для нього нескладно, та спершу, зізнається чоловік, переживав депресію, навіть не мав бажання жити далі.

Андрій Спесивцев іде вулицею

Найбільший поштовх дала дружина

Найбільший поштовх жити далі, каже Андрій, дала його дружина. Це було невдовзі після операції. Андрій попросив кохану подати річ, яка лежала поруч із ним, але він її не бачив. Вона подала, а потім сказала фразу, яка шокувала усіх хлопців, які лежали в палаті з Андрієм.

**“Вибач, любий, але
няньчитися з тобою ніхто
не буде**

«Каже: «Вибач, любий, але няньчитися з тобою ніхто не буде». Хлопці, які лежали зі мною в палаті, почали на неї сваритися: «Що ти його залишаєш? Так не роблять!» А вона їм: «А з чого ви це взяли?». Я їй за це дуже вдячний. Вона, як

кажуть, дала не рибку, а вудку. І з цього все почалося – вчитися заново, бути самостійним».

Згодом, каже, було багато речей, які не вдавалися одразу, та дружина ніколи не допомагала. Казала все робити самому.

Для незрячих держава не дає нічого

Майже всього, що зараз вміє робити Андрій, його навчили в громадській організації «Сучасний погляд», яка допомагає незрячим. Чоловік пригадує: найважчим для нього було орієнтування у просторі. Але вже після кількох сесій він зміг узяти тростину та вирушити в дорогу без підтримки сторонніх.

«Головне – мати орієнтир і точку відліку. Тобто ти знаходиш якийсь предмет, від якого починаєш рух. Далі орієнтир – це може бути стіна, вздовж якої ти йдеш, або ж меблі, навіть, можливо, бруківка. І так ти помалу вивчаєш простір, і з кожним разом усе легше».

Андрій Спесивцев (Courtesy Photo)

Одна із перших прогулянок Андрія з тростиною під час навчання при громадській організації «Сучасний погляд»

Ще одна важлива річ – це, як каже Андрій, меблі. Дуже добре, якщо столи та інші предмети не гострі, а заокруглені.

Після орієнтування найважчим для чоловіка стало користування телефоном. Очільниця «Сучасного погляду» **Олеся Перепеченко**, яка також незряча, показала Андрієві програму для людей без зору. Ця програма озвучує повністю всі функції на телефоні. Так можна навіть читати повідомлення та писати їх, дивитися відео, оскільки програма пояснює, що на ньому відбувається.

Там же його навчили тренуватися та поратися в побуті.

Під час навчання Андрія Спесивцева також вчили готувати. Пригадує, тоді вперше після поранення тримав у руках гострий предмет

Державну систему підтримки незрячих ветеранів він оцінює критично. Каже, для незрячих держава майже не має жодних програм. Із державних установ згадує реабілітаційний центр у Вінниці. Значну частину практичних навичок, за його словами, ветерани здобувають саме через громадські організації.

Саме тому Андрій разом з іншими ветеранами створив об'єднання при громадській організації «Сучасний погляд».

Хочуть допомагати тим, хто лише нещодавно зазнав такого поранення.

“Є ідея допомогти хлопцям, які тільки стали незрячими

«Є ідея допомогти хлопцям, які тільки стали незрячими. Спочатку хоча б порадами, навчанням того, що ти вже сам пройшов. Ми спілкуємося з хлопцями, які незрячі вже два-три роки, а вони навіть не знають про елементарні

можливості. Ми кажемо: можна повністю користуватися телефоном. А вони питають: «А як?» І от ми хочемо до них донести цю інформацію, щоб вони не закривалися в собі, щоб знали більше».

Хтось із незрячих ветеранів навчається на психолога. Хтось опановує масаж. Інші вчаться працювати з комп'ютером. Сам Андрій поки не називає одну конкретну професію, яку хоче обрати. Але знає, що хоче передавати іншим те, чого вже навчився сам.

Десять сходинок, дванадцять сходинок і різне відлуння

Перед виходом на вулицю Андрій одягається, бере білу тростину. Ліфтом користується, але якщо немає електрики, йде сходами.

«Я ж чоловік. Якщо жіночки ходять сходами, то чому я не можу?» – сміється він.

На якому саме поверсі перебуває в конкретний момент, Андрій визначити не завжди може. Натомість запам'ятав сам простір. На одному прогоні десять сходинок. Внизу – дванадцять. А ще там інакше звучить приміщення.

Павло Холодов (RFE/RL)

Андрій спускається зі свого 13 поверху під час відключень світла

«На останньому поверсі внизу зовсім інше віддуння. Тут є двері, а там уже двері інші. Вниз я йду приблизно вісім хвилин, угору – шість. Люди питають: «А як ви тут ходите? Ви тут раніше жили? Як ви це вивчили?Ну, мовчки», – сміється він.

На вулиці спочатку треба знайти головне – точку відліку. Цього разу нею стає смітник біля будинку.

Андрій торкається простору тростиною.

«А це смітничок, так?»

Павло Холодов (RFE/RL)

Ветеран виходить зі свого під'їзду, намагає тростиною смітник – від нього починає свій маршрут

Далі маршрут уже розкладений у голові на окремі орієнтири: арка, стіна, бордюр, металеві труби.

«От у мене зараз орієнтир – ця стіночка. Зараз я з арки вийду, по діагоналі пройду до бордюру. Там у мене будуть труби, які вкопані. Без орієнтира ти нікуди не підеш і не поїдеш».

Одного разу Андрій усе-таки загубився. У Львові. Саме тому, пояснює, точка відліку потрібна завжди. Навіть знайомий маршрут до магазину не означає рух «з пам'яті» у тому сенсі, в якому його уявляє зряча людина. Треба постійно знаходити наступну ознаку простору й від неї вибудовувати рух далі.

Біля хвіртки Андрій намагається знайти ручку. Виявляється, вона вже відчинена. Хлопець із під'їзду Андрія притримує її для ветерана.

Андрію розповідали про інших незрячих ветеранів, які скаржаться, що перехожі рідко пропонують допомогу. У нього досвід інший.

«У мене з цим проблем немає. Тут так багато людей, які хочуть допомагати. Дуже багато. Тому їм велика подяка».

Але самостійність для Андрія принципова. Допомога, каже він, потрібна не для того, щоб хтось проживав життя замість нього. Радше для того, щоб людина могла навчитися робити це сама.

Так колись зробила його дружина. Так тепер він хоче робити для інших ветеранів.

Після прогулянки вже сутеніє, і Андрій веде нас назад до свого дому – пити каву. Чоловік наливає повну чашку, а на запитання, як він розуміє, що вона повна, відповідає: «На слух». Потім нарізає круасани та чистить на вечерю овочі.

Павло Холодов (RFE/RL)

Андрій Спесивцев усю хатню роботу робить сам, зокрема готує, оскільки дружина більшість часу перебуває у відрядженнях

За кілька хвилин за графіком мають вимкнути електрику.

Для більшості мешканців будинку це означає відсутність ліфта й частини побутової техніки. Для Андрія додається ще й зупинка бігової доріжки.

Втім до відключень він теж пристосувався.

«Є EcoFlow, є інтернет, оптоволокно. Все працює. Телефон, YouTube».

Колись після поранення йому здавалося, що попереду лише квартира і життя всередині чотирьох стін.

Тепер він сам виходить надвір, іде до магазину, тренується, готує каву, читає новини, свариться через відключення світла і жартує, коли вкотре доводиться рахувати сходинки. Але є одна річ, якої ця нова самостійність повернути не може.

«Найбільше я хотів би побачити їх знову»

Наприкінці нашої розмови я питаю Андрія, чого йому зараз хочеться найбільше.

«Окрім зору?» – перепитує він.

Так. Найбільше.

Спершу він відповідає коротко:

«Миру».

Потім замовкає.

І додає:

«Окрім миру... Найбільше я хотів би побачити своїх загиблих побратимів. Знову».

Андрій витирає сльози.

За кілька секунд у квартирі знову тихо.

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Влучає у «десятку» наосліп. Як ветеран після поранення опанував стрільбу з лука

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Біг за «Бредлі». Втратив руку, але вижив. Знову грає на лірі. Як? Історія Тараса Козуба

ДИВІТЬСЯ ТАКОЖ:

Після важкого поранення: жити чи помирати. Як мистецтво рятує ветеранів?

Дарина Коломієць

Кореспондентка Радіо Свобода

Україна

Суспільство

Війна